

Filio meo charo et obediēti:
Friderico Ernesto Hoffmanno
in futurum usum practicum
consecrat' pater.
dissertationes huc clinicas
" MDCCLXXIII. M. Maja.

Lo. 37.

3.

DISSERTATIO MEDICA INAUGURALIS
TRADENS
COMPENDIOSAM
ET CLINICAM PRAXIN
HÆMORRHAGIARUM
CUM CAUTELIS,

QVAM
RECTORE MAGNIFICENTISSIMO,
SERENISSIMO PRINCIPE AC DOMINO,

DN. PHILIPPO WILHELMO,
PRINCIPE BORUSSIÆ, MARCHIONE BRANDENBURGI-
CO, SUPREMI JURIS PRINCIPE ARAUSIONENSI, DUCE MAGDEBURGI, CLI-
VIÆ, JULIACI, MONTIUM, STETINI, POMERANIÆ, CASSUBIORUM,
VINIDORUM, ET IN SILESIA, CROSNÆ, CETERA,

SUB PRÆSIDIO

DN. FRIDERICI HOFFMANNI,
MED. D. EJUSD. ET PHILOSOPH. NAT. P. P. ORDINARII, PO-
TENTISSIMI REGIS BORUSS. CONSILIARII ET ARCHIATRI
h. t. DECANI,

PATRONI AC PROMOTORIS SUI
AD CINERES USQUE DEVENERANDI

PRO LICENTIA

Summos in ARTE MEDICA honores jura & Privilegia
DOCTORALIA more majorum, legitime affumendi
d. *Julii Anno Salutis MDCCV.*

IN AUDITORIO MAJORI
horis ante & pomeridianis,

publico Eruditorum examini submittit

GODOFREDUS *Smr*rich/
Schönborna-Silesius.

HALÆ MAGDEB. Literis CHR. HENCKELII, Acad. Typogr.

DISPUTATIO INAUGURALIS MEDICA
PROPONENS

HÆMORRHAGIARUM
PRAXIN CLINICAM ET
COMPENDIOSAM.

PRÆFATIO.

Anguinem esse optimum vitæ thesaurum, qui custodiri & servari debeat, quique animæ ipsius quasi vehiculum & instrumentum sit, sapientissima antiquitas pulchre ac scite pronunciavit. Cum sanguine enim vita amittitur, perit robur ac vis omnis vitalis cunctis corporis membris, sanguine etiam absente vel ejus motu per cerebrum impedito protinus animæ omnis operatio concidit atque extinguitur. Nihilominus & hoc verissimum est, sanguine nimium abundante nihil existere perniciosius,

A 2

fius, quod corpori universo ac vitæ minetur ac
struat ruinam. Igitur illud idem quod est vitæ
fundamentum, mox ejus destructivum evadit.

Inutilis enim omnis, etiam temperatissimus
sanguis est nisi progrediatur & circuletur per cor-
poris omnis generis canales, nam qui circulatur
tantummodo vitæ & sanitatis fons est; hic animæ
conjunctionem ac nexum cum corpore perficit.
Ex quo facile intelligitur nimium sanguinem quia
non potest commode in circulo suo moveri, at-
que a natura regi & subigi, non modo noxam
inferre; sed gravissimorum malorum, imo ipsius
mortis causam constituere efficacissimam. Qua-
propter natura divina illa morborum medicatrix
providissimo consilio sanguinem quantitate pec-
cantem cum saluberrimo successu atque eventu
per varias vias sapissime excludit.

Verum cum etiam interdum in excernendo
sanguine natura plus justo excedat, vel per vias
minus congruas id ipsum faciat, quandoque et-
iam plane inutilis & symptomata sit talis eva-
cuatio, hinc prudentis medici est hæc omnia pro-
be distinguere & naturam vel in negotio hoc im-
becillem adjuvare & stimulare vel erroneam cor-
rigere aut excedentem componere, & quoniam
hoc ipsum frequentius occurrit in praxi medica
apud

apud animum constitui in præfenti hoc argumen-
tum agitare & ostendere qua methodo & quibus
cautelis omnis generis hæmorrhagiæ tractandæ
sint. Deus ter optimus maximus adsistat cle-
menter nostris conatibus.

DE
HÆMORRHAGIA NARIUM

OBSERVATIONES.

I.

Narium hæmorrhagiis subjecti sunt. Maxime
omnium pueri, adolescentes & juvenes; rarius
iis corripuntur adultiore & senes.

II. Qui habitum corporis obtinent turgidum, vasis
copiosis & exilibus plenum, temperamento sanguinei
sunt ingeniosi, lautè vivunt, corpus motu vehementer
exercent vinum bibunt & venæ sectionibus non sunt as-
sueti, narium hæmorrhagias frequentissime experiun-
tur.

III. Tempore vernali & autumnali, præsertim in
diuturna austrina constitutione, sicuti omnes commo-
tiones & evacuationes sanguinis, ita etiam per nares so-
lennes & ordinarie in dispositis accidunt.

IV. Hæmorrhagiam imminentem præfagiunt ca-
pitis dolor gravativus, facies tumida, pullatio vehemens
arteriarum circa collum & tempora, faciei & oculorum
rubor narium siccitas & pruritus, lachrymarum invo-
luntaria effusio, colli tumor!

V. Quandoque in periodica & consueta hæmorrhagia

gia præcedit extremorum frigus præsertim pedum, alvus adstricta, dolor tensivus circa hypochondria.

VI. Quando sanguinis ordinaria per nares evacuatio supprimitur sive per adstringentia, externa & interna sive nimium refrigerantia, dolor capitis vertigo, aurium tinnitus, ophthalmia, otalgia, erysipelas capitis angina, angustia pectoris in adultioribus etiam apoplexia supervenire solent.

VII. Periculosa sunt omnes hæmorrhagiæ narium in hypochondriacis, cachecticis & hydropicis, morbos enim hos reddunt deteriores; funesta etiam plerumque excessiva in malignis, petechialibus & continuis, quoniam defraudant vires; tolerabiliores in variolis morbilis, febribus intermittentibus.

VIII. Notabile est quod in omnibus ferme hæmorrhagiis pulsus soleat esse major & vehementior, appetitus verò debilior cum oris siccitate.

CURATIO.

I.

Nimiam hæmorrhagiæ versatur in eo ut sanguini impetuosi ex partibus remotis delato ad caput liberum & expeditum transitum concedamus ejusque circulationem per corpus æquabilem efficiamus eum, a capite divertamus, nimiasque tensiones & constrictiones viscerum & partium in remotis partibus corrigamus. Medicamenta huic scopo inservientia sunt sequentia:

II. Exhibeatur pulvis nitrosus cum pauxillo camphoræ animatus: Recipe nitri crySTALLIFATI optimi indici drachmam semis camphoræ granum unum essentia anodynæ guttas quatuor; detur cum aqua florum tiliæ

liæ, primulæ veris vel aqua fontana pura singulis tribus horis.

III. Injiciatur in potum tinctura florum bellidis vel rosarum cum phlegmate vitrioli & spirit. nitri rectificat. præparata indendo mensuræ cerevisiæ unciam semis: Vel recipe spiritus nitri dulcis & spiritus vitrioli dulcis ana drachmam unam, spiritus salis ammoniaci guttas X. dentur pro dos. guttæ 40.

IV. Immittantur pedes usque ad genua aquæ calidæ.

V. Venæsectio instituatur in brachio tres vel quatuor uncias sanguinis educendo.

VI. Externè sequens epithema utile erit: Recipe aceti rosacei, aquæ spermatis ranarum ana unciam unam nitri drachmas duas, spiritus vini camphorati drachmam unam semis, olei ligni rhodii scrupulum unum, opii scrupulum semis: hoc epithema collo fronti cum linteo duplicato frigide applicandum est, nisi morbus acutus cum exanthematibus id impediatur.

VII. Tinctura terræ catechu cum solutione vitrioli immittatur in nares, si nimium enormis fuerit hæmorrhagia.

C A U T E L Æ.

I.

Hæmorrhagiæ criticæ probè sunt distinguendæ à symptomaticis adeoque consuetæ & salutares non viciandæ, nec per interna nec per externa styptica, alias gravissima mala sunt metuenda, profunt tamen pulveres bezoardici nitrosi, spiritus nitri item vitrioli dulcis.

II. Hoc etiam observandum est in febribus continuis

nuis & intermittibus item in variolis & morbillis. Quandocunque hic sanguis cohibetur præfens hæc in morbis adeft delirium.

III. In omni hæmorrhagia alvum apertam fervare per clyfteres vel per falia aperitiva, optimum confilium eft.

IV. Ab aëre frigido corpus præfertim pedes funt defendendi alias fanguinis fit translatio ad caput major, præftat potius totum corpus fervare in blando & moderato lecti ac hypocaufti calore.

V. Ad externa styptica & fiftentia accedendum non eft, fi pedes frigent facies pallet; item in principio, fed debet præmitti venæfectio, quando totum corpus æqualiter calet & in diaphorefi jacet, conferunt.

VI. Ligaturarum applicatio, pulveres fympathetici, geftatio bufonis sub axilla, omniaque amuleta, nec non infperſio aquæ frigidæ ex improvifo in nucham, partim non certa & fida, partim non fecura funt remedia.

VII. Externè ſpiritus vini rectificatiffimus toti abdomini & hypochondriis applicatus egregiam opem, quandoque tulit ſpasmus partium harum fiftendo fanguinisque liberum curſum per has partes efficiendo.

VIII. Præſervant à nimiis hæmorrhagiis exercitationes moderatiores, abſtinentia à victu pleno, aromatis, ſpirituofis, medicamentis aloëticis &c.

IX. Præſervant venæfectio circa æquinoctium inſtituta, infuſa rhabarbarata cum paſſulis, tamarindis, pulveres præcipitantes nitroſi, uſus acidularum &c.

DE
HÆMOPTYSI.
OBSERVATIONES.

I.

Distinguitur hæmoptysis a sputo cruento, quod screatu excernitur, & ex interiore gurgulionis faucium ac narium ductu emergit, hoc enim parcius & obscuro colore tinctum est & pituita permixtum. Distinguitur præterea à sputo cruento, quod provenit ex arteria aspera parcius quoque, & cum tussi pruritu sapore falso comitatum est, atque è vasculis tunicæ, quæ bronchia vestit, erosio proficiscitur.

II. Sanguis, qui ex pulmonibus immediate provenit, est fluidus floridus & cum impetu sæpius fit citra tussim violentam vel vehementem. Conjungitur hæmoptysi gravativus pectoris dolor, respirandi difficultas atque angustia propter sanguinem ibi congestum.

III. Affectus hic perquam familiaris est juvenibus adolescentibus præsertim ab anno 20. usque ad 30. vel 35. & maxime iis, qui habitus corporis sunt laxi atque spongiosi, vasorum angustiorum & temperamenti vulgo sic dicti sanguinei, in quo statu sanguis ordinario impeditius movetur. Rarius vero hæmoptysi laborant, qui vasa habent ampla & corpore robustiore ac compactiore præditi sunt.

IV. Sanguineo phlegmatici cachectici & qui faciei pallidæ sunt, ad hunc affectum valde inclinant, maxime omnium vero literati sedentaria vita gaudentes, hypochondriaci.

V. Iracundia, terror, motus corporis vehementior

B

abu-

abusus vini perfrigeratio à ventis maxime septentrionalibus excitant in dispositis facillimè hoc malum.

VI. Observatione constat, quod illi, qui multum clamant, vociferantur, concionatores & qui in aere frigido fortius corpus movent, proclives sint ad hunc affectum.

VII. Coniungitur plerumque huic gravissimo affectui flatulentia circa primas vias & præcedere solet, maxime hanc ejectionem cruentam frigus partium externarum, cutis horripilatio vaporum detumescencia & sanguinis quasi ascensus sensibilis ex partibus inferioribus ad ipsa præcordia.

VIII. Illud observandum, quod qui semel vel aliquoties hoc affectu affligitur, frequentius in illum ipsum incidere soleat, & si parum recte curetur, tabem vel phthisin & hæcticam febrem post se relinquat, si vero legitime curatur & regulæ diæteticæ observantur, omnis periculi expers est & non difficili negotio per sanari potest, nisi jam ipsa viscera in hypochondriis sita plane destructa & obstructa fuerint.

CURATIO.

I.

Versatur in eo, ut sanguini liber circulus non tantum per pulmones sed per totius corporis vasa concilietur ac concedatur, simul obstructions & spasmodicæ contractiones, quæ occasionem huic malo subministrant, tollantur. Expediri hoc potest sequenti methodo: nempe in paroxysmo consultum est, nisi jam magna quantitas sanguinis profluxerit.

I. Venam secare brachii vel pedis, ut sanguinis motus à pectore divertatur.

II. Pul-

II. Pulvis præcipitans nitrosus D. Præfidis offeratur singulis quatuor horis.

III. Præsentissima potio hæc est. R. aquæ plantaginis unc. duas Sp. nitri rectific. gt. 12. Sp. vitrioli dulcis gt. 20. misce pro una dosi.

IV. Si hæc non sufficiunt resistendo malo tinctura antiphthifica Gramanni cum essentia anodyna dimidia parte remixta ad guttas 30. vel 40. sumi potest. Extra paroxysmum cura ita dirigi debet

1. R. antimonii martialis cachectici, nitri purificati, arcani duplicati ana drachm. unam Misceantur: fiat pulvis dividatur in doses 6. de quibus singulis diebus una matutino tempore est assumenda.

2. R. Extracti rhabbari, fumarie agrimonie centaurii minoris carduibenedicti limaturæ martis myrrhæ succini ana scrup. un. salis succini grana x. Misceantur: fiant pillulæ ex scrup. un. num. 20, de quibus circa noctem semper sumi debent 12. Hæ enim blande alvum stimulant bilem acremeducunt, digestionem & sanguinis spiritua-scientiam promovent, stagnationi resistunt. Consultissime etiam his pillulis addi potest extractum castorei & camphoræ momentum, ut spasmodicæ contractioni satisfiat.

3. R. tincturæ tartari drachm. duas, salis volatilis oleosi Sylvii drach. unam, misceantur, dosis sunt guttæ triginta.

C A U T E L Æ.

I.

IN hoc affectu omnia styptica fortiora nec non narcotica fugienda sunt, quæ menti solent stuporem arcessere item omnia austera opiata in fortiore dosi vitanda, hæc enim anxietates & oppressiones pectoris suffocatorias ex-

citant, phthifin asthma progignunt & firmando viscerum obstructions gravius reddunt malum.

II. Venæ sectione præcaveri potest malum si veno vel autumnali tempore maxime circa æquinoctia, instituat, consultius vero est temperantia, & blandiorum laxantium usu sanguinis nimiam generationem, præpedire.

III. Qui dispositi sunt ad hunc affectum, omni studio caveant aëris inæqualitatem, præsertim frigidos boreales ventos, item temperent sibi ab iracundia, ad quam ordinario solent esse paratissimi.

IV. Vulgaris est sententia, salia volatilia sanguinis ebullitionem augere & promovere ejus fluxiones, quod etiam suo tempore & loco salvum est: Verum cum hæc remedia antispasmodica insigni virtute gaudeant, & plerumque spasmi periodicæ hæmorrhagiæ causa existant, certa & frequens experientia docuit, sale volatili oleoso anisato ad guttas 20 propinato 2 horis ante invasionem sublatam consuetam hæmoptysin in monemto fuisse.

V. Quando malum nimis pertinax est, accedendum ad anodyna & antispasmodica, ex quorum classe laudandæ sunt pillulæ de styrace, de cynoglossa, it. pulvis ex rasura dentis hyppopotami rhinocerotis unicornu animali hæmatite præparato semine hyoscyami.

VI. In paroxysmo clystere alvus aperienda & manus immittantur in vinum calidum, ita egregie sanguis derivatur à pectore.

DE
NIMIO MENSIIUM FLUXU.

OBSERVATIONES.

I.

Immodicus sanguinis ex utero fluxus dicitur, quando vel nimia quantitas cruoris simul & semel excernitur, uti fit in abortu, vel quando diutius menses ad dies decem vel quatuordecim durant, aut fluxus bis intra mensis spatium revertitur.

II. Quando cum copia sanguis simul ejicitur viscosus nigricans, foetidus, vel acris genitalia erodens, denotat cacochymiam & dyscrasiam sanguinis scorbuticam.

III. Solet nimium mensium profluvium valde familiare esse temperamento sanguineis, quæ spongiosi & porosi habitus corporis sunt, vasaque multa & angusta habent; quæque sunt activæ & sensibilibioris naturæ, alvi tardioris vel etiam hypochondriacis & hysterice passionibus obnoxia.

IV. Comitatur nimium sanguinis profluvium ut plurimum tensio & inflatio hypochondriorum dolor gravativus circa lumbos, inguina, flatulentia abdominis cum appetitu dejecto. Accedit horripilatio extremorum, facies fit pallida, vasa detumescunt, relaxatur, humidior & tumidior fit vagina, jungitur quandoque etiam dolor in capite, anxietas circa præcordia.

V. Diu durans immodicum uteri profluvium disponit corpora ad cachexiam, febrem lentam, pedum œdemata, hydropem, tabem, magnamque debilitatem affert toti corpori.

VI. Disponunt ad hunc fluxum abusus acidorum,

B 3

vita

vita sedentaria, nimius corporis motus, affectuum animi intemperies, alöeticorum & nimis pellentium usus Venæ sectionis consuetae intermissio, cachexia.

CURATIO.

I.

ALia est in paroxysmo, alia extra paroxysmum in eo respiciendum est a medico, ut circulatio sanguinis per univcrsum corpus libere & æqualiter dispensetur, simulque spasmi abdominis & viscerum qui urgent sanguinem & imperuosè illum congerunt circa uterum, sedentur, cui scopo satis faciunt sequentia:

I. Detur mixtura sequens:

Recipe aquæ plantaginis portulacæ ana uncias duas, acetum unciam semis, coralliorum rubrorum drachmam unam, essentiæ anodynæ gutt. 10. syrupi papaveris rhæados drachmas tres; misce dentur duo vel tria cochlearia pro una dosi.

II. Valde proficiuus est sequens pulvis:

Recipe hæmatitis præparat. drach. unam, nitri purificati drachmam semis, camphoræ granum semis
Misce fiat pulvis dividatur in tres doses.

III. Recipe essentiæ coralliorum cum spiritu nitri dulcis & vitrioli dulcis secundum compositionem Dn. Præsidis unciam semis, dentur gutt. 40. hæc essentia egregie sistit spasmos & tumultum ac orgasmum effrenem sanguinis & spirituum sedat.

IV. Acetum rosaceum cum camphora, nitro, saccharo Saturni, oleo ligni rhodii mixtum lumbis & pubi linteo commode applicetur.

Remittente fluxu transeundum est ad ea quæ obstructio-

ctio-

ctiones referant, tonum partium roborant & noxias irritantes humores per alvum evacuant, quo nomine commendamus usum pilularum polychrestarum Dn. Præfidis vel Becherianarum, quæ iusta dosi singulis septimanis ter sumi possunt.

V. Frequens fit usus martialium, inter quæ laudem merentur tinctura martis cydoniata, tinctura martis Zwölfleri, item antimonium martiale cachecticum, vel solum vel cum arcano duplicato mixtum, interpositis semper passulis rhabarbarinis, & tamarindinatis.

VI. Sal volatile oleosum Dn. Præfidis moderate sumtum inter cibos ad gutt. 20. vel 30. spirituascentiam sanguinis blande promovendo, obstructions referando utilissimam confert opem.

C A U T E L Æ.

I.

Ipsò in paroxysmo convenit brachia cum manibus immergere vino calido, si vero fuerint pauperculæ sufficit tantum aqua calida.

II. Venæ sectio ad divertendum sanguinem ab utero non in pede sed in manu instituat; in principio autem ut administraretur consilium est; statim vero post sanguinis missionem in calore temperato & blanda diaphoresi corpus servandum est.

III. Adstringentia ac styptica valde disponunt ad Phthisim, malum hypochondriacum, inflationes viscerum, molas, inflationes & abscessus in utero & huius generis alia.

IV.

IV. Acidularum potus item thermæ Carolinæ hoc malo correptis valde sunt proficuæ, abſtineant autem ab hiſce præſente ſanguinis fuſione, præſervant enim magis quam curant.

V. Effuſo nimium & cum impetu ſanguine per, uterum ſive in abortu aut partu, abſtinendum omni modo eſt à copia alimentorum, victu pleno, natura enim debilis ſubigere dum hæc nequit præparat cruditates gravium chronicorum morborum procreatrices, potius parum edendum eſt, ſed ſæpius, & juſcula confortantia ex carnibus ſumenda.

V. A veneris uſu tali in caſu abſtinendum eſt; vitanda quoque omnia intemperata, nimium frigus, æſtus, motus corporis æque ac animi vehemens. Mens tranquilla corpus quietum, alvus aperta commendantur.

DE
NIMIO HÆMORRHOIDUM
FLUXU.

OBSERVATIONES.

I.

Nimium fluere dicuntur hæmorrhoides quando ſanguis largiter non modo, ſed & longo tempore profluit, dum alvus deponitur & corpus ſimul imbecillum ac languidum reddit.

II. Quicumque in adoleſcentia vel juventute frequentes habuerunt narium hæmorrhagias, ii ſi facti fuerint adulti facile afficiuntur hæmorrhoidum fluxu, præſertim ſi lautius vivunt, diætâ vinoſa utuntur, otio indulgent, longè magis vero ſi fuerint hypochondriaci.

III.

III. Hæmorhoides sunt vel internæ vel externæ; plerumque fluunt internæ & tunc præcedunt dolor & gravitas lumborum, flatulentia in hypochondriis, ardor & quasi palus infixæ in osse sacro hæerere percipitur.

IV. Nimum & longum hæmorrhoidum profluvium testatur de viscerum infarctu à sanguine stagnante, de eius circulatione, per abdominis viscera valde impedita, quæ omnia dum vires prosteruntur increfcunt, & sic via panditur ad malum habitum, hydropem, asthma, lentamque febrem.

V. Nihil periculosius est quam consuetum hæmorrhoidum fluxum, etiam quando nimius est sistere vi, stypticis fortioribus atque narcoticis; facile enim transitus fit ad cachexiam atque hydropem

CURATIO.

EO potissimum dirigenda in & extra paroxysmum, ut libera progressio sanguinis per abdominis viscera & hypochondria concilietur, spasmodicæ contractiones sistantur & nimius orgasmus sanguinis componatur. Cui scopo inserviunt sequentia:

I. Utilis est pulvis præcipitans nitrosus cum camphora mixtus vel sine ea propinatus; nitrosa mitigando humorum acrimoniam, æstum ac orgasmum nimum deprimendo, omnibus hæmorrhagiis quadrant.

II. Spiritus nitri vel etiam spiritus vitrioli dulcis non vulgares, sed debita encheiresi præparati, virtute anti-spasmodica spectatissima imbuti sunt, & frequentius intra potum sumantur.

III. Creber usus pillularum polychrestarum ex extractis amaris & gummatibus resinosis, balsamicis præ-

C

pa-

paratarum addito croco martis tenuissimo aperitivo; tales pillulæ roborante aperitiva & balsamica sua vi egregiè in ordinem redigunt stagnantem sanguinem, ipsumque depurant per universi corporis emunctoria.

IV. Martialia liquida temperata præsertim extra, paroxysmum etiam in ipso utilem conferunt opem, uti sunt: Tinctura martis Zwölfferi, mars solubilis Willisii, tinctura martis cydoniata, vinum chalybeatum rhabarbarinum passulatum.

C A U T E L Æ.

I.

VEnæ sectio debito tempore instituta nempe circa æquinocium in dispositis præservat ab hoc affectu; Ipso in fluxu etiam admitti potest.

II. Si hæmorrhoides fuerint externæ pulvis Colophonix vel sanguis draconis cum albumine ovorum mixtus non sine successu applicatur.

III. Quando dolor inflammatorius intestini recti cum tenesmo excipit nimium fluentes, internè nitrosæ in liquida & solida forma, pilulæ polychrestæ item Becherianæ utiles sunt; per clysterem oleum lini recens applicare conducit.

IV. Purgantia omnia, aloëtica quoque clysteres acres in nimio hæmorrhoidum fluxu cane angueque pejus fugienda, neque ascendendum facile ultra rhabarbarina, quod in substantia cum tartaro tartarifato præsentissimi effectus sunt.

V. Ad fortiora styptica, narcotica, item ex hyosciamo parata transeundum planè non, vel rarissime est, metu, ne turbæ graviores transeant in mentem vel chronicorum affectuum fundamentum constituatur.

VI. Ni-

VI. Nihil magis exacerbat hoc malum quam vini aut spiritus vini ingurgitatio, adstringentium internus usus, aloës immodica exhibitio, ira, corporis motus & flatulentus cibus.

DE
MICTU CRUENTO.

OBSERVATIONES.

I.

Cognoscitur vel ex sanguinis grumis fundum in urina petentibus vel ex colore urinæ sanguineo, consistentia crassiori vel denique ex evaporatione, quando permanentia carbonibus iniicitur foetus & empyrevma malè olens naribus sese offert; iudicatur vero facillime affectus quando purus sanguis effluit.

II. Ex renibus originem ducit, quando lumborum dolor fixus & acerbus præcesserit, vel etiam dolor circa ilia & ingvina gravativus percipitur, interdum horrendus dolor circa pubem præcedere solet cruentæ mictioni, dum sanguis congrumatus stagnans in ureterum ductu obliquo circa introitum vesicæ, distensionem dolorificam parit.

III. Quando ex vesica vel urethra sanguis profluit, dolorifica cum ardore mixtio observatur, nec non paucus sanguis cum pure vel ichore mixtus prodit.

IV. Stillicidium sanguinis ex præputio rarior affectus est; distinguitur verò à mictu cruento, dum illud continuo fit & citra urinæ missionem, hic vero in mictionis conatu tantummodo invadit; illud guttatim stillando, hic cum urina profluendo accidit.

V. Cruenta mictio symptoma solet esse eorum qui

nephritide laborant, vel hypochondriaci sunt, sanguine abundant & consuetas olim habuerunt per venas sedis emissiones cruoris.

VI. Accidit interdum hic adfectus in juvenili ætate apud cholericos, post hæmorrhagiam narium consuetam cessantem à vini potu lautiori sine ullo damno.

VII. Urina cruenta in variolis, morbillis, petechiis, peste, magnum prænunciat periculum.

VIII. Arte inducitur ab improvido usu stimulantium, nempe cantharidum, oleorum calidissimorum præfertim balsami sulphuris terebinthinati olei juniperi &c.

IX. Fit quoque à causa externa, casu ab alto, contusione & gravi in lumbis percussione.

X. Criticum & salutarem observavimus cruentum mictum in vetula pectoris oppresione & gravibus incommodis circa abdominis viscera afflicta.

CURATIO.

Dirigenda est pro causarum indole

I. Quod si malum fuerit ex plethora vel sanguinis consueta excretionem suppressa, venæ sectio juvat.

II. In morbis acutis & ab acrimonia salina venientibus nitrosa cum pauxillo camphoræ, item emulsionem ex feminibus. 4. frigidis nec non papaveris albi semine, omne indicationis punctum absolvent.

III. Si ex cantharidum usu fit, lacticia in copia sumpta juvant.

IV. Si ex calculo oritur, oleum amygd. dulc. præfens erit remedium, item infusus ex emollientibus paratus.

V. In nimia sanguinis ebullitione procurata à calidioribus à vini potu, nitrosa & acidulæ opem ferent egregiam.

CAU-

I.

Sicuti in omni excretionē/sanguinis nimia styptica & snarcotica fugienda: ita etiam in hac ipsa, facile enim succedit inflammatio & ulcus renum, vesicæ & postea hectica.

II. Motus corporis præsertim vectio in curru, quando malum præsens est, hoc exacerbat, alias ad præservationem egregius est & quandoque in totum passionem. hanc aufert nisi in partibus solidis lateat labes.

III. Egregius est in tali affectu potus calidus, substituendus herbæ thee, & paratur ex melissa agrimonia, pimpinella, radice glycyrrhizæ, veronica, hederæ terrestri &c. in paroxysmo & extra paroxysmum proficiuus.

IV. Si adest hypochondriaca affectio, usus rhabarbarinorum, martialium & pilularum balsamicarum D. Præsidis commendationem meretur.

V. Quando fluxus nimius & impetuosus est, cohibeatur mixtura sequenti.:

Recipe aquæ plantaginis portulacæ uncias duas aceti destillati drachmas sex, coralliorum rubrorum scrupulos duos, hæmatitis præparati scrupulum unum, laudaniopii grana duo, syrui myrtillorum drachmas duas.

VI. Epithema discutiens ex aqua florum sambuci, aceto rosaceo, spiritu vini camphorato, nitro paratum & tepide regioni inguinali iliacæ & lumbis applicatum non contemnendam præstabit operam.

VII. Vitentur omnes animi affectus, omne frigus præsertim ventuseptentrionalis, equitatio, omnia salita acria, spiritiuosa.

VIII. In morbis acutis & malignis mictus cruentus non sistendus est opiatis, quæ etiam maxime nocent si infarctus sanguinis circa renes & abdominis viscera in causa est, ubi etiam a lacticiniis cavendum & incrassantibus, camphora ubi temperamentum cholericum, ætas juvenilis, exulet.

DE
VOMITU CRUENTO ET SECES-
SIONE NIGRA PER ALVUM.

OBSERVATIONES.

I.

Affectus hic fœminis magis familiaris est quam viris, quoniam hic sexus sanguinis excretiones consuetas & ordinarias habet, quæ si supprimantur vel turbentur, natura facile per insuetas vias exitum sanguinis molitur.

II. Accidit vomitus cruentus sæpissime fœminis circa mensium tempus ordinarium, quando illi consueverunt fluere; ipsum comitantur alvi adstrictio, murmur ventris, dolor tensivus hypochondrii finistri dorsi.

III. Observavimus vomitum cruentum in fœminis annosioribus morbillis & variolis laborantibus inter morbi intia, sine tamen periculo.

IV. Malum hoc præfens vires prostermit, anxietatem præcordiorum cum sudore frigido parit, valde periculosum viris lienosis, hypochondriacis, præsertim si per alvum simul excernitur nigricans, fetida materia, & tunc affectus dici solet morbus *Hippocratis*.

V. In morbo nigro teste autopsia anatomica, plerumque lien magnus, obstructus vel induratus aut corruptus

ruptus vasa brevia lienis nimium distenta & sanguine infarcta & disrupta sunt in intestino ileo identidem vasa sanguinea rupta nigricantem materiam in eorum cavitate ejiciunt.

VI. Vomitus sanguinis periodice recurrens in feminis circa tempus mensium prænunciat graves obstructions in hypochondriis, sanguisque ibi interceptum motum, & hinc minatur cachexiam scorbuticam, tabem, hydropem.

VII. Notatu dignum est, quandoque nigrum alvi fluxum evenire in hypochondriacis, in tumoribus erysipelaceis, cancris.

VIII. Quando feces nigræ alvinæ incredibili fœtore sunt stipatæ, lethale indicium est.

IX. Observavimus vomitiones nigras in partu difficili, lethales tamen.

CURATIO.

Nititur hac indicatione, ut sanguini liber cursus per totum corpus mediante blanda diaphoresi concilietur, & qui stagnat in primis viis, blande educatur, tandem obstructions & infarctus sanguinis in hypochondriis resolvantur, quem in finem conferunt sequentia:

I. In paroxysmo liquor noster bezoardicus descriptus in praxi clinica febrium singulis duabus horis ad guttas 30 offeratur cum aqua menthæ sine vino.

II. Recipe: rhabarbari pulverisati drachmam semis, solutionis oculorum cancri, nitri purificati, ana grana sex: misce fiat pulvis pro una dosi.

III. Clyster emolliens ex lacte, nitro, syrupo violarum & oleo rosarum paratus exhibeatur.

IV. Externe cataplasma coctum cum vino rubro ex ab-

abfinthio, mentha, floribus rosarum rubrarum, laven-
dulæ, chamomillæ romanæ, nucifsta, caryophillis, ca-
lidè regioni epigastricæ & umbilicali applicandum est.

Extra paroxysmum commendamus usum pilula-
rum polychrestarum vel etiam infusum laxativum cha-
lybeatum rhabarbarinum, tincturas martiales tempe-
ratas.

C A U T E L Æ.

I.

Quando ab assumto veneno proficiscitur malum, the-
riaca cum magna quantitate olei amygdalarum dul-
cium propinetur.

II. Ex retardatione mensium si oritur, venæsectio
commodè institui potest in pedibus, convenit quoque
hæc ipsa in vomitu cruento symptomatice febribus con-
tinuis complicato in initio.

III. Ab omnibus stypticis acidis, austeris studiose
cavendum, hæc enim anxietates præcordiorum, inquietu-
dinem, cardialgias efficiunt atque augent.

IV. Nunquam frigida sunt offerenda, quæ sangui-
nem coagulando mirifice nocent & ventriculorum ad in-
flammationem disponunt, semper vero tepide ac calide
bibendum est infusum veronicæ, scorzonæræ, hederæ
terrestri, florum hepaticæ vulgaris.

V. Pediluvia quoniam æqualem distributionem san-
guinis efficiunt & derivant eum ad partes externas ope-
ram etiam locant egregiam.

VI. Quando syncope supervenit, balsamus vitæ
Dn. Præsidis externe applicandus interne quoque ad
paucas guttas sumendus.

F I N I S.

Uk 214

ULB Halle
005 368 995

3

SB

N.C.

34

MEDICA INAUGURALIS
TRADENS

ENDIOSAM CAM PRAXIN RHAGIARUM CAUTELIS,

QVAM
MAGNIFICENTISSIMO,
PRINCIPE AC DOMINO,

PO WILHELMO,
MARCHIONE BRANDENBURGI-
ARAUSIONENSI, DUCE MAGDEBURGI, CLI-
STETINI, POMERANIE, CASSUBIORUM,
IN SILESIA, CROSNAE, CETERA,
B PRÆSIDIO

LICI HOFFMANNI,
LOSOPH. NAT. P.P. ORDINARIII, PO-
BORUSS. CONSILIARII ET ARCHIATRI
h. t. DECANI,

AC PROMOTORIS SUI
ES USQVE DEVENERANDI

LICENTIA

MEDICA honores jura & Privilegia
IA more majorum, legitime assumendi
lii Anno Salutis MDCCV.

EDITORIO MAJORI
is ante & pomeridianis,
ruditorum examini submittit
REDUS *Smmeich* |
chönborna-Silefius.

eris CHR. HENCKELII, Acad. Typogr.

